

R O Z S U D O K

V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a z členiek JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a JUDr. Evy Baranovej, právnej veci navrhovateľky: **1/ L. V. O.**, štátna príslušníčka Ukrajiny, **2/ maloletá Z. O.**, zastúpenej matkou- navrhovateľkou v 1. rade, obe zast. JUDr. J. P., advokátom, proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad**, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutiu odporcu ČAS: MU-2176/PO-Ž-2007 zo dňa 20.12.2007, o odvolaní navrhovateľiek v 1. a 2. rade proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz 13/2008-58 zo dňa 17. decembra 2008

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz 13/2008-58 zo dňa 17. decembra 2008 **p o t v r d z u j e.**

Navrhovateľkám v 1. a 2. rade náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie č. ČAS: MU-2176/PO-Ž-2007 zo dňa 20.12.2007, ktorým odporca podľa ustanovenia § 13 ods. 1 a § 20 ods.1 zákona č. 480/2002 Z. z o azyle a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o azyle) neudelil navrhovateľke a jej maloletej dcére azyl, podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 im neposkytol doplnkovú ochranu a rozhodol, že v ich

prípade neexistuje prekážka administratívneho vyhostenia podľa § 58 ods. 1 a 2 zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov na Ukrajinu. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Krajský súd sa stotožnil so záverom odporcu, že v prípade navrhovateľky a jej maloletej dcéry nie sú splnené podmienky pre udelenie azylu, doplnkovej ochrany a pre rozhodnutie o prekážkach vyhostenia do krajiny pôvodu podľa osobitného zákona. Krajský súd dospel k záveru, že odporca v napadnutom rozhodnutí správne a dostatočným spôsobom zistil a vyhodnotil skutkový stav vecí. Stotožnil sa s názorom odporcu, že navrhovateľka a jej maloletá dcéra v konaní nepreukázali opodstatnenosť ani existenciu obáv a ani prenasledovanie z dôvodu prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine.

Krajský súd uviedol, že navrhovateľka v 1. rade nikdy neprezentovala žiaden dôvod, ktorý by bolo možné subsumovať pod dôvody uvedené v § 8, či § 10 zákona o azyle. Nikdy v konaní nepreukázala existenciu svojej obavy a pokiaľ uviedla, že jej matka by nesúhlasila s jej vzťahom s otcom jej dieťaťa, takýto postoj podľa krajského súdu nie je možné hodnotiť ako opodstatnenú obavu z prenasledovania z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle. Podobne nie je možné podľa krajského súdu konštatovať, že by nesúhlas jej rodičov s výberom jej životného partnera bolo možné kvalifikovať ako perzekúciu. Krajský súd poukázal na to, že navrhovateľka v 1. rade opakovane vyhlásila, že v prípade návratu na Ukrajinu jej a ani dcére nič nehrozí, preto udelenie azylu v jej prípade neprichádza do úvahy.

Krajský súd poukázal na to, že navrhovateľka v 1. rade Ukrajinu opustila výhradne preto, lebo išla navštíviť svojho priateľa ruskej štátnej príslušnosti, s ktorým sa už predtým dohodla, že na Slovensku ostane. Teda odchod navrhovateľky nebol motivovaný obavami z prenasledovania už aj preto, lebo k perzekúcii nikdy nedošlo.

Za vecne správne považoval krajský súd aj rozhodnutie odporcu o neudelení doplnkovej ochrany, pretože okolnosti uvádzané navrhovateľkou v 1. rade počas konania nemožno hodnotiť ako vážne dôvody pre domnienku, že by navrhovateľke v prípade jej návratu do krajiny pôvodu hrozilo vážne bezprávie charakterizované zákonom o azyle (§ 2 písm. f/ zákona o azyle). Naviac na Ukrajine niet medzinárodného či vnútroštátneho

konfliktu, a preto právny záver odporcu o neposkytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľke v 1. rade a jej maloletej dcére je podľa krajského súdu zákonný a správny.

Krajský súd sa napokon stotožnil aj so závermi a zisteniami odporcu o tom, že v prípade navrhovateľky a jej maloletej dcéry neboli zistené skutočnosti brániace ich návratu do krajiny pôvodu z dôvodov ustanovených v § 58 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov.

Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka v 1. rade odvolanie, v ktorom namietala, že krajský súd neprihliadol na vážnosť situácie, a to dôvodnú obavu vyvíjania nátlaku a obavu o svoj život a život dcéry na Ukrajine. Taktiež vyčítala súdu, že nevenoval náležitú pozornosť výroku administratívneho vyhostenia cudzinky do štátu, kde by bola ohrozená jej bezpečnosť, čo nepochybne na U. doposiaľ trvá.

Na základe uvedeného navrhla napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľky vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny. Zopakoval argumenty pre ktoré rozhodol negatívne o žiadosti o udelenie azylu, doplnkovej ochrany ako aj ohľadne výroku o neexistencii prekážok administratívneho vyhostenia podľa osobitného zákona. Poukázal na to, že navrhovateľka o azyl nepožiadala po príchode na územie SR, t.j. v roku 2000, ale až po šiestich rokoch, keď jej dcéra podrástla a ona sa rozhodla legalizovať pobyt na území SR.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP, s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 4. júna 2009 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Podľa § 8 písm. a/ zákona o azyle a (v znení účinnom do 31.12.2007) ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných **alebo** náboženských

dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd (písm. b/).

Podľa § 10 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak,

a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,

b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo

c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí (ods.1).

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods.2).

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods.3).

Ministerstvo udelí azyl aj dieťaťu narodenému azylantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods.4).

Podľa § 13 ods. 1 ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa §13c ods.1 ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i/, rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; ak ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu, nepredĺži

doplnkovú ochranu alebo zruší doplnkovú ochranu, okrem zrušenia doplnkovej ochrany podľa § 15b ods. 1 písm. d/, vo výroku rozhodnutia tiež uvedie, či existuje prekážka administratívneho vyhostenia podľa osobitného predpisu. 9a)

Podľa § 58 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bol ohrozený jeho život z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie, alebo v ktorom by mu hrozilo mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie, alebo trest. Rovnako nemožno cudzinca administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom mu bol uložený trest smrti alebo je predpoklad, že v prebiehajúcom trestnom konaní mu takýto trest môže byť uložený.

Cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bola ohrozená jeho sloboda z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie; to neplatí, ak cudzinec svojím konaním ohrozuje bezpečnosť štátu, alebo ak bol odsúdený za obzvlášť závažný trestný čin a predstavuje nebezpečenstvo pre Slovenskú republiku (ods. 2).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t.j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľke a jej maloletej dcére na území SR, o neposkytnutí doplnkovej ochrany a rozhodnutie o tom, že neexistuje prekážka ich administratívneho vyhostenia podľa § 58

ods. 1 a 2 zákona o pobyte cudzincov, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o neudelenie azylu navrhovateľke a jej maloletej dcére na území Slovenskej republiky nepreukázaním opodstatnenosti obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, tak ako to vyplýva zo Ženevskej konvencie z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zákona o azyle.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľky a obsahom správ o krajine pôvodu, (Správa MZV USA o dodržiavaní ľudských práv za rok 2006 - Ukrajina, 06.03.2007, z internetových stránok www.businessinfo.cz – Ukrajina z 05.12.2007, www.dnes.atlas.sk), z ktorých stručne popísal spoločensko-politickú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na posúdenie bezpečnostného rizika návratu navrhovateľky do krajiny pôvodu.

Z obsahu administratívneho spisu (z dotazníka žiadateľa o azyl zo dňa 22.10.2007) vyplynulo, že navrhovateľka ako dôvod odchodu z krajiny pôvodu uviedla, že trvá na dôvodoch svojej žiadosti z predchádzajúceho azylového konania (tak ako uviedla počas pohovoru dňa 22.06.2006). Teda, že s otcom dcéry chce zostať spoločne žiť na Slovensku. U neho v Rusku žiť nemôže, lebo on je moslim a ona kresťanka, na Ukrajine tiež žiť nemôžu. Matka bola proti ich vzťahu.

Na otázku, čoho sa obáva v prípade návratu do krajiny odpovedala, že jej ani dcére nič nehrozí v prípade návratu na Ukrajinu. Uviedla, že pokiaľ by sa aj vrátila na Ukrajinu, bolo by to v poriadku, matka však nechce prijať jej druha. Napokon uviedla, že o azyl žiadal aj jej druh G. R.

Odporca v rozhodnutí, ktorým navrhovateľke a jej maloletej dcére azyl neudelil, poukázal na to, že navrhovateľka požiadala o azyl po druhýkrát, predchádzajúce konanie bolo právoplatne skončené tak, že navrhovateľke nebol udelený azyl a súčasne bolo rozhodnuté o tom, že sa na navrhovateľku a jej maloletú dcéru nevzťahuje zákaz vyhostenia na Ukrajinu. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 9Saz 86/2006-18 zo dňa 21.02.2007 rozhodnutie odporcu č. p.: MU 658/PO-Ž/2006 zo dňa 09.08.2006 potvrdil.

Odporca v napadnutom rozhodnutí uviedol, že navrhovateľka v novej žiadosti o udelenie azylu uvádzala totožné dôvody ako v predchádzajúcom konaní (dôvodom jej žiadosti bol, že na Slovensku žije už 7 rokov, narodila sa jej tu dcéra, ktorá pôjde do školy, pričom vyjadrila vôľu žiť na Slovensku ako rodina spoločne s otcom maloletej dcéry), ktoré odporca vyhodnotil za účelové, ktoré nie je možné subsumovať pod žiaden z relevantných dôvodov pre udelenie azylu v zmysle § 8 alebo § 10 zákona o azyle.

Na základe uvedeného odporca navrhovateľke a jej maloletej dcére azyl neudelil, rovnako im neposkytol doplnkovú ochranu a rozhodol, že u nich neexistuje prekážka administratívneho vyhostenia podľa § 58 ods. 1 a 2 zákona o pobyte cudzincov.

Je teda zrejmé, z akých dôkazných prostriedkov pri svojom rozhodovaní odporca aj súd prvého stupňa vychádzali, pričom odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že odporca riadne zistil skutkový stav a vyvodil z neho správny záver o tom, že dôvody navrhovateľky, pre ktoré žiadal udeliť azyl na území Slovenskej republiky nemožno považovať za relevantné pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky a pokiaľ teda navrhovateľke a jej maloletej dcére azyl neudelil, nepochybil, a krajský súd dôvodne považoval rozhodnutie odporcu z týchto dôvodov za zákonné.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že povinnosť zistiť skutočný stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má žalovaný len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol. Pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodiť, že by žalovanému vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia.

Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d/ zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu.

Primárnym dôvodom neudelenia azylu navrhovateľke a jej maloletej dcére bolo, že navrhovateľkine dôvody žiadosti nebolo možné subsumovať pod žiadne ustanovenie zákona o azyle, navrhovateľka totiž netvrdila, že bola v krajine pôvodu prenasledovaná, dokonca netvrdila, že v prípade jej návratu do krajiny pôvodu jej hrozí nejaké nebezpečenstvo. Jej dôvody žiadosti o azyl odporca správne vyhodnotil za irelevantné z pohľadu azylového konania, pričom z konania navrhovateľky, ktorá požiadala o azyl po druhý krát, pričom k podaniu prvej žiadosti o azyl došlo až po uplynutí 6 rokov od príchodu na územie SR, bolo potrebné vidieť jej snahu o legalizáciu pobytu na území SR, otázku ktorú nie je možné riešiť v rámci azylového konania, pretože by to znamenalo popretie účelu zákona o azyle a obchádzanie na to určenej zákonnej úpravy pobytu cudzincov na území Slovenskej republiky.

Vo vzťahu k druhej forme medzinárodnej ochrany, a to doplnkovej ochrane, odvolací súd uvádza, že jej zmyslom a účelom je poskytnúť subsidiárnu ochranu a možnosť legálneho pobytu na území SR tým žiadateľom o medzinárodnú ochranu, ktorým nebol udelený azyl, ale u nich by bolo (z dôvodov taxatívne uvedených v zákone o azyle) neúnosné, neprimerané či inak nežiaduce požadovať ich vycestovanie. Hoci sa aplikácia tohto inštitútu doplnkovej ochrany viaže k objektívnym hrozbám po prípadnom návrate žiadateľa do krajiny pôvodu, teda čiastočne k iným skutočnostiam nastávajúcim v odlišnom čase než v prípade aplikácie inštitútu azylu, sú pri rozhodovaní o udelenie či neudelenie doplnkovej ochrany do značnej miery určujúce tvrdenia samotného žiadateľa, z nich je potrebné vychádzať.

V predmetnej veci nebolo ani podľa odvolacieho súdu zistené závažné a potvrdené dôvody pre bezprostrednú a reálnu hrozbu vážneho bezprávia, tak ako je definované

v ustanovení § 2 písm. f/ zákona o azyle, pričom v podrobnostiach na správny záver odporcu uvedený v jeho rozhodnutí odkazuje.

Odvolací súd k záveru, že odporca aj v tej časti rozhodnutia, ktorou rozhodol o tom, že u navrhovateľky a jej maloletej dcéry neexistuje prekážka administratívneho vyhostenia na U. podľa § 58 ods. 1 a 2 zákona o pobyte cudzincov náležite zistil skutkový stav a správne naň aplikoval citované ustanovenia zákona o azyle. Najvyšší súd Slovenskej republiky v podrobnostiach na tento správny záver odkazuje. Je potrebné tiež zdôrazniť, že existenciu prekážky vyhostenia podľa osobitného predpisu posudzoval odporca správne nie k dobe, kedy navrhovateľka krajinu opustila, ale k dobe svojho rozhodnutia a v postupe odporcu a jeho záveroch nezistil odvolací súd žiadne pochybenie.

Odvolacie námietky navrhovateľky neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, ktorý rozhodnutie odporcu potvrdil. Rozhodnutie odporcu o neudelení azylu, doplnkovej ochrany a rozhodnutí o tom, že u navrhovateľky a jej maloletej dcéry neexistuje prekážka administratívneho vyhostenia podľa osobitného zákona považovať za zákonné a rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny podľa § 219 ods.1 OSP.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 246c OSP, tak, že navrhovateľkám v 1. a 2. rade, ktoré nemali úspech vo veci právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 4. júna 2009

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v.r
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Zuzana Katuščáková